

**Ανάπτυξη στρατηγικών σε επίπεδο τάξης και σχολείου για την
αντιμετώπιση και μείωση της εκφοβιστικής συμπεριφοράς**

Όνομα σχολείου: 8^ο Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου

Όνομα συντονιστή:

Περίοδος: **MΑΡΤΙΟΣ 2010**

- Εστίαση στρατηγικών (σημειώστε X):

<i>Πολιτική για το μαθησιακό περιβάλλον του σχολείου</i>	
<ul style="list-style-type: none">○ Συμπεριφορά των μαθητών έξω από την τάξη <ul style="list-style-type: none">- <u>Πρόληψη επεισοδίων</u> : Ενθάρρυνση μαθητών να ζητούν βοήθεια – παρέμβαση σε οποιοδήποτε περιστατικό εκφοβισμού. Οι μαθητές έχουν ήδη στην κατοχή τους ένα φυλλάδιο με τις σχετικές οδηγίες που απαρτίζουν τον «Κώδικα Συμπεριφοράς σε Περίπτωση Ενόχλησης».- <u>Δημιουργία καλύτερου περιβάλλοντος</u> : τοποθέτηση επιπλέον καθισμάτων (παγκάκι) στην αυλή μετά από αίτημα προς το Δήμο. Διαμόρφωση του πράσινου των δέντρων – θάμνων.- <u>Ανταμοιβή καλής συμπεριφοράς</u> Οι μαθητές που πράττουν κάτι σημαντικό –ΚΑΛΟ , επαινούνται : 1) κατά την πρωινή προσευχή ενώπιον όλων των μαθητών, 2) συνοδεύονται από το δάσκαλο του τμήματος στη Δ/νση όπου και η Δ/ντρια τους επιβραβεύει είτε λεκτικά είτε καταγράφει το όνομά τους στο Βιβλίο του Σχολείου(Βιβλίο Σχολικής ζωής) .	
<ul style="list-style-type: none">○ Συνεργασία μεταξύ των δασκάλων <ul style="list-style-type: none">- <u>Διαχείριση</u> : άμεση συνεργατική διαχείριση τόσων των αρνητικών όσο και των θετικών παρατηρούμενων συμπεριφορών από τους επιβλέποντες εκπαιδευτικούς.- <u>Διάχυση</u> : τακτικότερες (κάποτε και άτυπες) συναντήσεις της πλειοψηφίας των εκπαιδευτικών για διάχυση των προηγούμενων πληροφοριών.	
<ul style="list-style-type: none">○ Συνεργασία με άλλους εμπλεκόμενους <ul style="list-style-type: none">- <u>Μετακίνηση παιδιών</u>: επιτήρηση – υποστήριξη της έγκαιρης προσέλευσης- αποχώρησης των μαθητών υπό τη γονεϊκή ευθύνη.- <u>Ανάδειξη γονεϊκής συνεισφοράς</u> : επιβράβευση των γονέων που υποστηρίζουν πρακτικά το σχολείο (π.χ. αποδίδονται ευχαριστίες στην κ. Τάδε κατά τη γιορτή της 25ης Μαρτίου για τη ραφή των στολών).- <u>Υποστήριξη γονέων</u> :παροχή πληροφοριών σε γονείς για την εξωσχολική, κοινωνικο-συναισθηματική υποστήριξη του παιδιού της όταν αυτή είναι αναγκαία.	
<ul style="list-style-type: none">○ Παροχή μαθησιακών πηγών-πόρων <ul style="list-style-type: none">- Έρευνα αγοράς για προμήθεια <u>διαδραστικού πίνακα</u>.- Ενίσχυση του εξοπλισμού των <u>μουσικών οργάνων</u>.- Εμπλοκή του Σ.Γ.Κ. για πληρέστερη λειτουργία της <u>Σχολικής Βιβλιοθήκης</u> (οργάνωση της καταχώρησης των βιβλίων από	

Πολιτική για τη διδασκαλία

ο Ποιότητα διδασκαλίας

- Ενίσχυση εκπαιδευτικού : Κατά τον τρέχον διάστημα υποστηρίχτηκε (με τεχνικές και συστάσεις προς την ίδια, καθημερινή έλευση της Δ/ντριας στο τμήμα για αποτίμηση της πορείας, κατ' ιδίαν συνεργασία με τους θύτες...) επιπρόσθετα εκπαιδευτικός της Α τάξης στο τμήμα της οποίας αναπτύχθηκαν επιθετικές συμπεριφορές κατά το διάλειμμα και μη συμμόρφωση με τους κανόνες γενικότερα. Η ίδια συνεργάστηκε εκ νέου με τους γονείς για τη βελτίωση της κατάστασης.
- Ευελξία στην αντιμετώπιση της απειθαρχίας : Για ορισμένους μαθητές που παρουσιάζουν επανειλημμένα επιθετική – διαταρακτική συμπεριφορά εφαρμόστηκε ένα διαφορετικό μοντέλο αντιμετώπισης (συζήτηση σε ήπιους τόνους και κατάθεση από τον ίδιο το θύτη προτάσεων για ‘τιμωρία’ του – εφαρμογή της ενσυναίσθησης, - ανάθεση δραστηριοτήτων για διοχέτευση της ενεργητικότητας με την επίγνωση εκ μέρους του μαθητή γι’ αυτό κτλ) και το οποίο απέδωσε καλύτερα.
- Θετικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των μαθητών και των εκπ/κών : Τα συμμετέχοντα στο Πρόγραμμα Δάφνη τμήματα ,E1 και E2 , ανέλαβαν τη γιορτή της 25ης Μαρτίου. Οι ρόλοι της παράστασης δόθηκαν όχι μόνον βάση των δεξιοτήτων των μαθητών αλλά και με το σκεπτικό να ‘γεφυρώσουν’ επικοινωνικά κενά που έχουν καταγραφεί. Η διαδικασία έχει ήδη επαληθεύσει τους στόχους.

ο Ποσότητα διδασκαλίας

- Απουσίες : δεν παρατηρείται το φαινόμενο πολλαπλών και αδικαιολόγητων απουσιών. Παρόλα αυτά οι γονείς ενημερώνουν την τρίτη ημέρα για το λόγο απουσίας του μαθητή (για τη συγκεκριμένη τακτική έχουν ειδοποιηθεί εγγράφως νωρίτερα). Αν κάποιος το αμελήσει και δεδομένου ότι τα μηνιαία παρουσιολόγια προσκομίζονται κάθε πρωί στο γραφείο της Δ/ντριας, επικοινωνεί η ίδια με τους γονείς του απόντος, προκειμένου να καταγράψει την αιτιολογία. Καλή διαχείριση διδακτικού χρόνου
- Χρόνος διαχείρισης θέματος ‘εκφοβιστικής συμπεριφοράς’ : η συντονίστρια κ. Κανάρη ανέλαβε (επιπρόσθετα) να διδάσκει στο τμήμα E1 προκειμένου να αναπτύσσει σχετικές δράσεις στις ώρες της Ευέλικτης Ζώνης και συνάμα να συνεργάζεται κατά τον ίδιο χρόνο με την συνυπεύθυνη κ. Λαδά του E2.

ο Παροχή μαθησιακών ευκαιριών

- Διαχείριση Διδακτικού υλικού : γνωστικός, συναισθηματικός στόχος

Κατά την επεξεργασία του διδακτικού υλικού π.χ. κείμενο και επιλεκτικά, αποφασίστηκε να εφαρμοστεί η θέση του Vaughn (1987)

σύμφωνα με την οποία η διδακτική, μαθησιακή και υποστηρικτική προσέγγιση προσφέρει ένα πλαίσιο για το πώς η παρέμβαση για την εξέλιξη των κοινωνικών- συναισθηματικών δεξιοτήτων μπορεί να ενσωματωθεί στην λογοτεχνία.

1. ενσυναίσθημα : αναγνωρίζοντας τα προσωπικά συναισθήματα και τα συναισθήματα των άλλων
2. ευαισθησία στα μηνύματα : ενθαρρύνοντας τη συνειδητοποίηση των λεκτικών, μη λεκτικών, και περιβαλλοντικών σημαδιών/ σημείων/ μηνυμάτων
3. εναλλακτικές λύσεις/ σκέψεις : εξετάζοντας τις διαφορετικές απόψεις και διαφορετικές λύσεις στα κοινωνικά προβλήματα
4. επαγωγικός συλλογισμός : μαθαίνοντας να προβλέπει τις συνέπειες
5. εφαρμογή δεξιοτήτων : προσδιορίζοντας, εφαρμόζοντας και αξιολογώντας την καλύτερη λύση
6. ολοκλήρωση : παρατηρώντας και χρησιμοποιώντας δεξιότητες επίλυσης υποθετικών και πραγματικών προβλημάτων

Συνοπτικά η στρατηγική περιλαμβάνει 4 κύρια βήματα τα οποία μπορούν να συμπεριληφθούν σε ένα πίνακα 4 στηλών προκειμένου να γίνει και η αξιολόγηση του μαθητή:

1. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ. Ο δ. δίνει οδηγία να καταγραφούν τρία κύρια γεγονότα . Κατόπιν ο μ τα ερμηνεύει σαν συνέπειες που προέκυψαν από συγκεκριμένα γεγονότα.

2.ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ. Σε αυτό το βήμα, ο μ. καλείται να προσδιορίσει κάποιους από τους κύριους χαρακτήρες και να περιγράψει σε μια ή δύο λέξεις τα συναισθήματά του . Ο μ. προσδιορίζει τα ιδιαίτερα εκείνα σημεία/ σήματα που πιστοποιούν αυτούς τους χαρακτηρισμούς και δείχνουν ότι αυτές οι συγκινήσεις έγιναν αισθητές από αυτόν τον χαρακτήρα. Αυτά τα σήματα μπορούν να αναφέρονται σε πράξεις του χαρακτήρα όπως «του έριξε μπουνιά».

3.ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ.

Εδώ ο μ ανατρέχει στα δύο προηγούμενα βήματα για να εντοπίσει ένα γεγονός ή πράξη που θα μπορούσε ,αν αλλάξει, να δώσει διαφορετική έκβαση στην πλοκή.

4. ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ. Η στήλη στα δεξιά χρησιμοποιείται για τον έλεγχο των μαθητικών αντιλήψεων. Αυτό γίνεται από το δάσκαλο ή από έναν άλλο μαθητή. Κατά την επαλήθευση, επιβεβαιώνονται ή απορρίπτονται οι ερμηνείες . Η επαλήθευση τσεκάρεται με (+) και η αναντιστοιχία με (-) . Αυτά τα στοιχεία παρέχουν **πληροφορίες για την πρόοδο του μαθητή.**

- Εισαγωγή νέων γνωστικών στόχων (κοινωνικοί, συναισθηματικοί – ενσυναίσθηση) μέσα από τη διαχείριση διδακτικού υλικού . Κατά την επεξεργασία επιλεγμένου κειμένου εφαρμόζεται τα ακόλουθα βήματα:

ενσυναίσθημα/ ευαισθησία στα μηνύματα/ εναλλακτικές λύσεις/ επαγωγικός συλλογισμός/ εφαρμογή δεξιοτήτων/ ολοκλήρωση .

- Ανάπτυξη δεξιοτήτων αναγνώρισης συμπεριφορών - ενίσχυση της μαθητικής αυτενέργειας (όπως και τον προηγούμενο μήνα):

1^ο στάδιο:Ο δάσκαλος αφηγείται μια ιστορία με παιδί – Θύμα.

2^ο στάδιο: Οι μαθητές ζωγραφίζουν το απομονωμένο παιδί όπως το φαντάζονται προκειμένου να αποδώσουν τα συναισθήματά του.

3^ο στάδιο: Οι μαθητές συζητούν για το πώς μπορεί να γίνει το παιδί ευτυχισμένο.

4^ο στάδιο : Οι μαθητές ζωγραφίζουν το πώς θα είναι το παιδί τώρα.

5^ο στάδιο : Αντιπαράθεση των ατομικών εργασιών του 2^{ου} και 4^{ου}

σταδίου.

- Ανάπτυξη διαχειριστικών δεξιοτήτων – ενίσχυση του αυτοσυναίσθηματος μέσω της επισημοποίησης του μαθητικού έργου

Σύσκεψη της ολομέλειας της τάξης όταν προκύπτει ένα γεγονός εκφοβιστικής συμπεριφοράς. Εντοπισμός των αιτιών αυτής. Προσδιορισμός των μέτρων κατά αυτής. Εγγραφή όλων αυτών σε Βιβλίο Πρακτικών της Τάξης.

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΧΕΔΙΟΥ

α) Σύντομη περιγραφή της προτεραιότητας που έχει επιλέξει το σχολείο σας/ στρατηγικές που θα αναπτύξει το σχολείο σας (γενικά):

A. Εντοπισμός των ενδοσχολικών και εξωσχολικών παραγόντων που συμβάλλουν στη δημιουργία περιστατικών βίας (σωματικής, λεκτικής, έμμεσης) κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας και κατά τα διαλείμματα .

Στρατηγικές : παρατήρηση , καταγραφή, εκτίμηση

B. Αντιμετώπιση της σχολικής βίας →

Στρατηγικές: ενδυνάμωση του αυτοσυναίσθηματος, της ενσυναίσθησης , της αυτενέργειας , των γνωστικών και διαχειριστικών δεξιοτήτων – καλλιέργεια της υπευθυνότητας, της συλλογικότητας και των συνεργατικών δεξιοτήτων – ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης του συναίσθηματος/ θυμού-

Εκπαίδευση των μαθητών ώστε να διαχειρίζονται αποτελεσματικότερα τα περιστατικά εκφοβισμού και να παρεμβαίνουν ενεργητικά και σύμφωνα με τα μαθητικά τους δικαιώματα.

Γ. Πρόληψη της σχολικής βίας

Στρατηγικές : ενδυνάμωση του αυτοσυναίσθηματος, της ενσυναίσθησης , της αυτενέργειας , των γνωστικών και διαχειριστικών δεξιοτήτων – καλλιέργεια της υπευθυνότητας, της συλλογικότητας και των συνεργατικών δεξιοτήτων – ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης του συναίσθηματος/ θυμού—κοινωνικές αμοιβές - μέτρα εύρυθμης λειτουργίας του σχολείου – εμπλουτισμός του υλικού – διαμόρφωση περιβάλλοντος

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ

β) Πιο συγκεκριμένα, σε ποιο στάδιο βρίσκεστε όσον αφορά τις στρατηγικές/ προτεραιότητές σας;

A. Εντοπισμός των ενδοσχολικών και εξωσχολικών παραγόντων
: Επάρκεια Υψηλού βαθμού

B. Αντιμετώπιση της σχολικής βίας: Επάρκεια Μεσαίου Βαθμού

Γ. Πρόληψη της σχολικής βίας: Επάρκεια Χαμηλού Βαθμού

ΕΛΕΓΧΟΣ	<p>γ) Ποιοι εμπλέκονται σε αυτό το στάδιο;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Στο σχολείο σας (εκτός από τον εαυτό σας): Οι εκπαιδευτικοί της Ε τάξης επισταμένως και όλοι οι άλλοι άμεσα ή έμμεσα . - Έξω από το σχολείο : Γονείς θυμάτων και θυτών, Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, άλλοι γονείς
	<p>δ) Ποια είναι τα χρονικά πλαίσια;</p> <p>Τα χρονικά πλαίσια είναι διαμορφωμένα από το Πρόγραμμα ΔΑΦΝΗ 3</p>
ΔΡΑΣΗ	<p>ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ</p> <p>ε) Πότε και πώς θα εκτιμήσετε τις προτεραιότητες/ στρατηγικές σας;</p> <ul style="list-style-type: none"> - σε τακτά χρονικά διαστήματα: <p>ι)Καθημερινή εκτίμηση των περιστατικών βίας – θυματοποίησης και των παρεμβάσεων πρόληψης και αντιμετώπισης.</p> <p>ιι) Στις τακτικές και τις ανεπίσημες συνεδριάσεις του Σ.Δ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - στο τέλος του προγράμματος: <p>ΠΩΣ: Από την αριθμητική μείωση των περιστατικών εντός και εκτός τάξης.</p> <p>ΠΩΣ: Από την αλλαγή συμπεριφοράς των θυτών, των θυμάτων και των μαρτύρων</p> <p>ΠΩΣ: Από την παρατηρούμενη και την καταγραμμένη μαθητική ‘πυροσβεστική’ παρέμβαση .</p> <p>ΠΩΣ:Από τη συμπεριφορά στις ομαδικές δραστηριότητες</p> <p>ΠΩΣ:Από τη τήρηση των Κανόνων Εύρυθμης Λειτουργίας του Σχολείου</p> <p>ΠΩΣ : Από τα αυξημένα επίπεδα συνεργασίας όλων των εκπαιδευτικών</p> <p>ΠΩΣ : Από την ποιοτικότερη (εμβάθυνση, ανάλυση, διαθεματική) διαχείριση των γνωστικών αντικειμένων</p> <p>ΠΩΣ : Από την ανάπτυξη μεταγνωστικών μαθητικών δεξιοτήτων</p>
	<p>ΣΥΝΕΧΙΣΗ Ή ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ</p>
	<p>στ) Ως αποτέλεσμα της εκτίμησης υπάρχει κάτι που πρέπει να αλλάξει; Εάν ναι, τι είναι αυτό;</p>